

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtoice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 2-20, za pol leta Kron 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo in rokopi si se ne vračajo. Naročnino oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELFON št. 11-57.

Vihar v ogrsko-hrv. državnem zboru.

Predsednikova nasilstva. — Policija v zbornici.

BUDIMPEŠTA 17. (Kor.) Državni zbor se je danes sešel k prvi svoji seji po poletnih počitnicah. Ob četrta na 10 se je zbral okrog 60 poslancev vseh opozicijskih strank v dvorani pod kupolo. Posl. Desy je imel na zbrane poslance kratek nagovor, v katerem je izjavil med drugim, da bo opozicija, ker se politični položaj ni izpremenil in ker se ni oziralo na kršitev ustave, ki se je dogodila, nadaljevala svoj boj in sicer z vsemi sredstvi, kakor dosedaj.

Ob četrta na 11 so se vsuli poslanci v zbornico dvorano. Ko sta vstopila grof Tisza in ministrski predsednik dr. Lukacs, je nastal med opozicijo velikanski hrup. Z raznimi klici in psovkami je opozicija preprečila njuna govora. Ni bilo mogoče otvoriti seje.

BUDIMPEŠTA 17. (Kor.) Po stenografskem zapisniku je zbornični predsednik grof Tisza med strahovitim hrupom prečital cesarjevo lastnoročno pismo in naznanil ob burnem odobravanju desnice in klicih „živio kraja“, da izroči cesarjevo lastnoročno pismo magnatski zbornici. Nato je nadaljeval predsednik ob nepretrganem žvižganju, krikih in psovkah, s čitanjem došlih vlog. Nekateri pristaši ljudske stranke so začeli peti ogrsko nacionalno himno in Košutovo pesem. Cela levica je vstala in začela peti. Nato je sledil zopet žvižgaški koncert. Nekaj poslancev levice je začelo peti neko pesem, v kateri se sramote Nemci. Ko je hotel grof Tisza govoriti vzlic velikemu hrupu in so stenografi začeli pisati, so se zopet ponovili burni prizori.

Ob tričetrt na 12 je odšel predsednik iz dvorane, pa se je zopet povrnil po 20 minutah. Hrup se je začel iznova. Opozicija je obkolila zlasti stenografsko mizo, da prepreči zabeleženje predsednikove izjave.

Prišlo je do majhnega spopada, ker je grof Mihael Karolyi začel nekaj predbacivati stenografo, pa je pristopil k njemu grof Apponyi ter ga objel z rokami, hoteč ga potegniti od stenografske mize.

O polne se je hrup nezmanjšano nadaljeval. Predsednik je sedel mirno na svojem stolu, in kakor hitro je hotel govoriti, so se ponovili hrupni prizori. Večina je mirno poslušala ves strahoviti krik in vik. Poslanci so ostali vsi v dvorani.

Proti polni dveh je bilo videti, da predsednik grof Tisza čita nekaj iz neke pole. Hrup se je ponovil. V silnem vrišču ni bilo mogoče razumeti, kar je čital grof Tisza. Videlo se je samo, da premika ustnice. Tuptam je nekoliko prenehal, ker ga je omočil hrup. Žvižgi, krik in vik traja dalje. Posamezni poslanci so zopet začeli peti. Hrup je čim dalje tem večji. Poslanci uporabljajo čimdalje tem več novih obstrukcijskih instrumentov. Šunder je naravnost zaglušljiv.

Ob tričetrt na 2 je predsednik suspendiral sejo za pet minut. Ob dveh se je seja zopet nadaljevala. Sedaj je prineslo nekaj poslancev s seboj huzarske trobente in so začeli trobiti z njimi. Hrup je vedno silnejši. Ob četrta na 3 popoldne je predsednik grof Tisza zapustil svoje mesto in oddal predsedstvo podpredsedniku pl. Beöthyju. Hrušč in trušč traja nezmanjšano dalje. Opozicijski poslanci so dobili zopet nove instrumente.

Ob tričetrt na 3 je predsednik Beöthy ob zaglušnem dirandaju suspendiral sejo.

Kakor se govori, namerava večina prepustiti opoziciji da razgraja toliko časa, dokler se ne utruji in ne bo mogla več nadaljevati hrupa. Mogoče je torej, da bo seja trajala pozno v noč. Zaradi tega je opozicija, izpoznavši, da jo hočejo utruditi, izpremenila svojo taktiko. Hrup nadaljujejo samo nekateri poslanci, drugi pa se odpočivajo v kuloarjih.

Tekom seje je prišlo med poslancem Gezo Kubinyjem, pristašem vladne stranke, in opozicijskim poslancem Smrecsanyjem do ostrega spora. Posl. Smrecsany je zaklical posl. Kubinyju: „Plačani lopovi!“, makar mu je Kubinyj poslal svoje priče.

Policija v zbornici.

Ob poli 4 je predsednik zopet otvoril sejo in strahoviti hrup se je začel iznova v še hujši meri. Ob tri četrt na 4 je predsednik grof Tisza prekinil sejo že četrtič. Kmalu nato pa je vstopil v dvorano višji policijski nadzornik Pawlik s sto možmi policije.

Večina je zapustila dvorano, v dvorani je ostala le vsa opozicija z grofom Julijem Andras-yjem na čelu. Višji policijski inspektor je zastoj skušal pregovoriti one po-

slance, ki jih je izključil predsednik grof Tisza, da bi zapustili dvorano. Levica je kričala: „Mi ne pojdemo! Policija mora uporabiti orožje! Nikogar ne odpeljete od tod!“

Skoraj dve uri se je trudil višji policijski inspektor Pawlik, da bi pregovoril izključene poslance, da bi sami odšli iz dvorane, in je med tem časom večkrat tudi odšel iz dvorane iskat si novih navodil pri predsedniku grofu Tiszi. Kakor hitro je hotel prijeti kakega poslanca, so ga odrinili drugi poslanci. Ko se je zdelo, da se hoče Pawlik približati grofu Apponyju, je zaoril klic: „Kdor se loti grofa Apponyja, bo mrtev!“ Hrupni prizori so se nadaljevali, ko se je Pawlik približal grofu Apponyju. Medtem pa so izrgali poslanci policijskemu komisarju iz rok listo izključenih poslancev in jo raztrgali na drobne kosce.

Ob 6 zvečer traja hrušč in trušč dalje.

BUDIMPEŠTA 17. (Kor.) Po 6 je pozval Pawlik dva stražnika, naj odpeljeta poslanca grofa Semseya iz dvorane. Poslanca pa so obkolili njegovi prijatelji, da ga stražnika rista mogla odstraniti. Grof Mihael Karolyi se je preril skozi skupino poslancev in začel tolči po stražnikih s pestmi. Stražnika sta se morala umakniti.

Nato je zapovedal višji nadzornik Pawlik dvema stražnikoma, naj odpeljeta iz dvorane poslanca Szmrecsanyja. Eden stražnik se je uprl in ni hotel izvršiti povelja. Opozicija je začela radostno vzklikati. Del galerije je začel aplavdirati. Opozicijski poslanci so zapeli Košutovo himno. Upronega stražnika so odpeljali iz dvorane.

Poslanca Štefana Jarmya je ob zaglušnem kriku opozicije neslo pet stražnikov iz dvorane. Posl. Jarmy se je upiral z vsemi močmi, a končno so ga stražniki le premagali. Jarmy se je onesvestil.

Po polurnem dirandaju je vstopila v dvorano cela četa stražnikov, da bi odstranila iz dvorane vse opozicijske poslance. Tu je prišlo do naravnost besnega meteža in pretepa. V prvi vrsti stoječi poslanci so se postavili v bran z vsemi silami in začeli bitl s pestmi po stražnikih. Stražniki so vračali udarce.

Brata posl. Jarmya so štirje stražniki za roke in noge nesli iz dvorane. Prizori, ki so se vršili, so bili naravnost nepopisno divji. Policija je odvedla iz dvorane še nadaljne poslance, med njimi tudi grofa Alberta Apponyja, kateremu pa se je posrečilo zopet se vrniti v dvorano.

Grof Mihael Karolyi se je izrgal policajem in pobegnil med klopi, kjer je omedlel. Zdravniki rešilne postaje so mu priskočili na pomoč. Nato so odpeljali iz dvorane posl. grofa Teodorja Batthyanya, ki se je tudi energično upiral.

Kmalu nato pa so se zopet vrnili vsi poslanci, ki so jih odpeljali iz dvorane, da so bile klopi opozicije zopet skoraj popolnoma zasedene. Policijski nadzornik Pawlik je ponovno pozval opozicijske poslance, naj se odstranijo iz dvorane, česar pa niso hoteli storiti, nakar je bilo zopet več opozicijskih poslancev odvedenih iz dvorane. Posl. Lovatzyja niso mogli odpeljati iz dvorane, čeprav ga je prišlo šest stražnikov. Nato je prosil Pawlik posl. grofa Apponyja, naj zapusti dvorano.

V kuloarjih je imel nato grof Julij Andras-y na opozicijske poslance nagovor, v katerem je izjavil, da je treba enotno postopati, in jih pozivljaj, naj pridejo k skupnemu posvetovanju o nadaljnem postopanju v hotel „Panonia“. Medtem so privedli iz dvorane zopet nadaljne poslance, ki so se upirali z vsemi močmi. Med njimi je bil tudi posl. Martin Lovacsy, ki so ga tokrat, četudi z največjo težavo, izvlekli iz klopi in odnesli iz dvorane.

Grof Apponyi, ki je po tozadevni odredbi predsednika grofa Tisze, kateremu je policijski inspektor poročal o zadevi, ostal v dvorani, je izjavil policijskemu inspektorju Pawliku, da odidejo poslanci prostovoljno iz dvorane, če odide prej policija. Policijski inspektor je dal tozadeven ukaz, nakar je opozicija, ki je štela vsega skupaj še 14 oseb, zapustila dvorano. Ob četrta na 9 je bila dvorana prazna.

Nadaljevanje seje.

Ob 8:35 zvečer je predsednik grof Tisza zopet otvoril prekinjeno sejo z dolgim nagovorom, v katerem je kratko omenjal dogodkov tekom seje, ki morajo vsakega oravično mislečega Ogra napolniti z žalostjo. Predsednik je nadaljeval: „Naša dolžnost je,

da čuvamo moralne zaklade, ki si jih je narod priboril v slavni zgodovini, in si jih ne pustimo oropati“. Predsednik je svoje dosedanje ravnanje opravičeval z določbami poslovnika in izjavil, da bi bil brezvestnejši predsednik, ki ne bi napravil takim atentatom višil svoje dolžnosti. Predsednik je nato vprašal zbornico, ali naknadno vzame na znanje njegove odredbe. (Viharno odobravanje).

Potem je bilo sklenjeno, da se številni opozicijski poslanci izroče imunitetnemu odseku, med njimi poslanci grofi Andrassy, Karolyi, Zichy, oba grofa Batthyanya, grof Esterhazy ter poslanci Hollo, Desy, Lovacsy in Dezider Polonyi. Imunitetnemu odseku je bilo naročeno, naj poroča tekom 24 ur.

Seja sedaj, ob 10 zvečer, še traja dalje.

BUDIMPEŠTA 17. Ob 11:50 ponoči. (Kor.) Predsednik grof Tisza je prečital nato kraljevi reskript v zadevi izvolitve delegacij. Reskript je bil sprejet z navdušenimi ovacijami kralju. Volitve v delegacije je bila postavljena na dnevni red jutrišnje seje. Nato je povzel za besedo finančni minister, da poda finančni ekspozé. Seja traja dalje.

DUNAJ 17. (Izv.) Privatno poročajo iz Budimpešte o dogodkih v današnji seji ogrsko-hrvatskega državnega zbora, da so bile v onem metezu med opozicijskimi poslanci in policijo enemu poslancu izvirnjene roke, dvema pa noge. Poslanec grof Esterhazy je bil ugriznjen. Trije poslanci so omedleli. Poslanci so obdelovali stražnike s pestmi in črevlji. Več stražnikov je bilo lahko ranjenih.

Ogrska magnatska zbornica.

BUDIMPEŠTA 17. (Kor.) Zbornica je z velikim spoštovanjem vzela na znanje kraljevi reskript, zadevajoč otvoritev zasedanja. Končno je bil vzeta na znanje tudi reskript v zadevi sklicanja delegacij. Volitve v delegacije se izvrše v jutrišnji seji.

BRZOJAVNE VESTI.

Avstrijska delegacija.

DUNAJ 17. (Kor.) Sprejem avstrijske delegacije pri cesarju se bo vršil v torek, dne 24. t. m. ob 1 popoldne v cesarskem dvoru. Prva plenarna seja avstrijske delegacije bo v torek, dne 24. t. m., ob 4 popoldne. Na dnevnem redu so nadomestne volitve v odseku.

Za dan 24. septembra je predsednik Dobernig sklical konferenco načelnikov, njihovih namestnikov in referentov posameznih odsekov, da se določi delovni program delegacij.

Trgovinsko ministrstvo.

DUNAJ 17. (Izv.) V političkih krogih se govori, da se je ministrski predsednik grof Stürgkh začel pogajati z ravnateljem poštne hranilnice dr. pl. Schusterjem, da bi prevzel porilek trgovinskega ministrstva.

Imenovanje novih članov gospodske zbornice.

DUNAJ 17. (Izv.) Od zadnjega imenovanja članov gospodske zbornice je umrlo osem članov. Verjetno je torej, da bo v najkrajšem času imenovano osem novih članov gospodske zbornice.

Run na podružnico „Živnostenske“.

KRAKOV 17. (Izvirno) Na tukajšnji podružnico „Živnostenske banke“ so vlagateljji včeraj in danes uprizorili pravcati run. Dvignjenega je bilo včeraj in danes okrog pol milijona kron, to pa z ozirom na to, ker je „Živnostenska banka“ prizadeta so konkurzu krakovskih bančnih trdk Kahane in brata Eibenschütz.

Prvi mohamedanski Sokol.

SARAJEVO 17. (Izv.) V bajramskih praznikih je prvokrat nastopil v Sarajevu po mohamedancih ustanovljeni Sokol. Pri nastopu novega Sokola je sodelovala fanfara hrvatskega sarajevskega Sokola. Prisrčno ovacijo so napravili mohamedanski Sokoli svojemu ustanovitelju, dež. poslancu Halilu Bašiču.

Mohamedanski Sokol nosi navadni sokolski krog, ima pa namesto sokolske čepice rdeč fes, na katerem je spredaj pritrjen polmeseč z zvezdo. Sokolsko pero je vtaknjeno med polmeseč in zvezdo.

Avijatiški višinski rekord — 5600 m.

PARIZ 17. (Izv.) Kakor poročajo iz Villacoublayja, je avijatik Legagneux dosegel danes dopoldne višino 5600 m in tako potolkel vse dosedanje višinske rekorde.

Železniška nesreča.

BELGRAD 17. (Kor.) Ob 2 ponoči je belgradski konvencionalni vlak trčil na postaji Kusadak ob tovorni vlak. Neki belgradski odvetnik in dva Macedonca so bili težko ranjeni, vlakovno osobe pa lahko.

Mladoegiptovsko gibanje.

ŽENEVA 17. (Izv.) Kakor vsako leto, se je vršilo tudi letos ob obletnici zavzetja Kalre po Angležih v Ženevi zborovanje mladoegiptovskega komiteja. Sklenilo se je, da se odpošlje angleškemu ministrskemu predsedniku brzojavko, v kateri se odločno protestira proti ustanovitvi postaje za angleško vojno brodovje v Aleksandriji in se zahteva, naj Angleška v smislu svoje objube umakne svoje čete iz Egipta. Zastopstvo mladoegiptovskih teženj v interparlamentarni konferenci je bilo poverjeno predsedniku zborovanja dr. Fahmyu.

Železničarska stavka na Španskem.

MADRID 17. (Kor.) Delegacija katalonskih železničarjev je izjavila, da je pričakovati v najkrajšem času izbruha stavke, ker so železničarske družbe v Saragossi odklonile zahteve železničarjev.

BARCELONA 17. (Kor.) Železničarji so oficijelno proglasili stavko.

Revolucionarno gibanje v ruski armadi.

PETROGRAD 17. (Izv.) Danes je bilo v Sebastopolu zopet aretiranih več mornarjev zaradi revolucionarne propagande med moštvo vojne mornarice.

Homatije na Balkanu.

Novi boji v Severni Albaniji.

CETINJE 17. (Izv.) Te dni so se na novo pojavili boji med Malisori in turškimi četami. Cete so streljale tudi s topovi. Ena krogla iz topa je pri tem priletela na črnogorsko ozemlje, proti čemer je črnogorska vlada protestirala pri turškem odposlanstvu. V ozemlje Oruda je bilo odposlanih iz Skadra tisoč mož, da pridejo na pomoč tamošnjim turškim četam. Pri korakanju skozi ozemlje Kastrati pa so jih ustaši odbili in vojaki so se morali vrniti, hoteč po skaderskem jezzeru dospeti cilj. Ker so Kastrati preprečili tudi izkrcanje v svojem ozemlju, so se pomožne čete izkrcale pri Grabovnici, ter stopile takoj v akcijo. Prišlo je do boja, v katerem so bile iste potisnjene nazaj. Malisori so pri tem uplenili 400 mavzerjevih pušk.

Izstop iz mladoturške stranke.

CARIGRAD 17. (Izv.) Dva arabska poslanca sta naznanila mladoturškemu klubu svoj izstop iz mladoturške stranke, ker Mladoturki nočejo podpirati arabskih zahtev.

Položaj v Carigradu.

CARIGRAD 17. (Izv.) Z včerajšnjim dnevem je poteklo šest tednov, kar je bilo nad Carigradom proglašeno obsedno stanje. Če se torej obsedno stanje ne proglasi iznova, zavladajo v mestu zopet redne razmere, česar pa ni pričakovati, kajti včeraj je priplula pred Carigrad in se tu zasedla večina turške torpedne flotilje, iz česar se da sklepati, da vlada pripravlja zopet nekaj novega zlasti z ozirom na skorajšnje državnozbornske volitve in zopetno zasedanje državnega zbora.

Kakor se zatrjuje v poučenih krogih, namerava turška vlada odvzeti aktivnim častnikom državnozbornsko volilno pravico zaradi agitacij mladoturškega komiteja med vojaštvom. Prihod torpedovk pred Carigrad se spravlja v zvezo tudi s tem namenom turške vlade, ki si vsled omenjenih mladoturških agitacij ni svesta zvestobe vojaštva na kopnem.

Boji ob črnogorski meji.

CETINJE 17. (Izv.) Med vstaškimi Malisori in turškim vojaštvom se bje že več dni ljut boj, ki je, kakor se more soditi po pripovedovanju beguncev, katerih prihaja vedno več preko meje, nesrečen za turško vojaštvo. Malisori so baje popolnoma obkolili turško vojaštvo. Turkov je pa padlo veliko število, vjeli so jih pa tudi že okrog sto. Kakor zatrjujejo pribežniki se turško vojaštvo umika in zmagajo getovo Malisori.

Iz Skadra je odšlo na pomoč turškemu vojaštvu v gruškem okraju 1000 mož skaderske posadke, ki pa so naleteli na močan oddelek Albancev, ki jih je potisnil nazaj. Turkom se godi vedno slabše; v eni sami bitki so izgubili nad 400 pušk.

Ker ima turško vojaštvo s seboj tudi topove, se pogostoma dogaja, da padajo topovske krogije tudi na črnogorsko ozemlje, kjer tvorijo veliko nevarnost za domače prebivalstvo. Črnogorska vlada je vsled tega protestirala v Carigradu.

Najnovejša poročila zatrjujejo, da je tudi

mesto Skadar v resni nevarnosti, da ga zavzamejo vstaški Abanci. Turška vlada je proglasila nad Skadrom obsedno stanje.

Italijansko-turška vojna

Mirovna pogajanja.

RIM 17. (Izv.) V tukajšnjih političnih krogih presoja se situacija v mirovnem vprašanju zelo optimistično.

CARIGRAD 17. (Izv.) V splošnem se smatra, da je sklenitev miru le še vprašanje nekaterih dni. Tekom bajramskih praznikov je turški ministrski svet pretresal dogovore neoficijalnih zastopnikov obeh vlad ter jih odobril z malenkostnimi izpremembami. Nato je poslal elaborat nazaj v Švico, da se končno uredi. Edina zapreka je le še vprašanje časa proglasitve sklenjenega miru. Italija namreč zahteva, da bi se mir proglasil takoj, ko bodo mirovna pogajanja oficijalno končana in podpisana, dočim pa želi Turčija, da bi se proglasila sklenitev miru šele po končanih turških državnozbornih volitvah in otvoritvi turškega parlamenta. Vprašanje suverenitete se je baje rešilo tako, da pripade obrežje, kolikor ga je Italija zavzela, Italiji, dočim pa bi zaledje bilo proglašeno s posebnim proglasom za interno sfero Italije.

DUNAJ 17. (Izv.) V tukajšnjih diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da je italijanska vlada zato tako uspešna, oziroma tako hitro prekinila mirovna pogajanja v Švici, ker ji ne da miru koncentracija francoskega vojnega brodovja v Sredozemskem morju. Obenem pa sodijo tukajšnji diplomatski krogi, da se je v dosedanjih mirovnih pogajanjih med Italijo in Turčijo rešilo edino le vprašanje suverenitete nad okupiranim ozemljem v Libiji, dočim pa se vsa ostala vprašanja rešijo pozneje ob primernejšem času.

Iz Pariza javljajo, da Italija najbrž ne sprejme administrativno Tripolitanijske in Cirenajke v svoje kraljestvo, temveč da pusti obema deželama lastno upravo. Obenem prevzame Italija tudi del turškega državnega dolga, ki bo odgovarjal zavzetim deželam. Poleg pa bo plačala Italija Turčiji tudi nekako odkupnino. V Egejskem morju zavzetih otokov Italija ne vrne Turčiji.

Avstrija in Albanija.

Zaderski „Narodni list“ je začel priučati ciklus člankov pod naslovom „Avstrija in Albanija“, torej o vprašanju, ki je važen sestaven del balkanskega problema sploh in pereče vprašanje avstrijske politike na Balkanu še posebej. Vprašanju bodoče usode Albanije treba torej se stališča avstrijskih interesov posevečati posebno pažljivo. Zato računamo, da bo zanimalo naše čitatelje, ako damo nekoliko posnetkov iz omenjene zanimive razprave v zaderskem listu.

V nobenem vprašanju se diplomacija Avstro-Ogrske monarhije ne kaže tako nespretna in kratkovidna, kakor na reševanju albanskega vprašanja. Na reševanju tega za monarhijo in za druge balkanske države toli važnega vprašanja, je zamenjevala ta diplomacija že toliko smeri in načrtov, napravila toliko velikih taktičnih progredov, da se človek mora res čuditi njenemu omahovanju in zaletavanju. Danes ubira eno pot, jutri drugo. Kakega razločnega in zdravega umevanja še ni bilo v tem vprašanju.

Iz početka je Avstrija vodila svojo politiko v Albaniji na religiozni bazi in sicer na čisto katoliški. Ko pa je videla, da se s tako politiko malo doseže, se je lotila čisto imperijalistične politike v duhu Bismarcka. A ko je zopet videla, da tudi taki politiki ne cvetijo rože v Albaniji, je začela podpirati aspiracije grškega naroda v Albaniji. V zadnji čas je zapustila tudi to taktiko ter je začela med Abanci samimi iskati iskrenih prijateljev, zavzemajoč se pri turški vladi za njihov napredek in blaginjo.

Avstrija je že v letu 1614. zadobila protektorat nad krščani v Albaniji in Makedoniji z dogovorom, sklenjenim na Dunaju med Matijo in Mehmedom I. To pravo do protektorata Avstrije je bilo obnovljeno in potrjeno v Karlovcu leta 1699. med Leopoldom I. in Mustafa II. V istem letu je sultan priznal avstrijskemu vladarju pravico, da more vsaki čas preko svojega odposlanca intervenirati, ako bi se katolikom v Albaniji in Makedoniji dogodila kaka krivica. Na podlagi dogovorov v Požarevcu (l. 1718), v Belemgradu (1739) in v Sostovcu (l. 1791.), si je mogla osvojit neomejen protektorat nad vsemi katoliki v turški državi. Ali tega ni storila, ampak se je omejela na dežele, ki so mejile z njo: na Bosno, Hercegovino in Makedonijo.

No, protektorata na daljnem vztoku tudi ni mogla vršiti, ker je je v XVII., XVIII. in v prvi polovici XIX. stoletja manjkalo močne mornarice, s katere pomočjo bi bila mogla siliti turško vlado v spoštovanje svojih zahtev. Potem je — kakor znano — Francija prevzela protektorat nad krščani na Vztoku.

Po prizadevanju Avstrije so tekom časa katoliki v Albaniji in Makedoniji zadobili neke pravice in svoboščine. Največ so jih pridobili v letu 1856. V krajih, kjer je večina prebivalstva katoliška, jim je bilo dopuščeno zidati cerkve in ustanavljati samo stane, bolnišnice in šole. Te privilegije je Avstrija izposlovala indirektno za-se.

Turki pa vzlic protektoratu Avstrije niso odnehali od progajanja raje v Albaniji in Makedoniji in je moral avstrijski poslanik često intervenirati pri turški vladi. Turčiji seveda niso ugajale take intervencije in je prigovarjala, da taka vmešavanja v njene notranje stvari žaljajo čast in reputacijo turške države. Avstrija pa se je sklicevala na dobljene koncesije in ni odnehala niti za las od svojih pravic. Protektorat Avstrije ni trpel niti po členu 62. berolinskega kongresa, ki je tudi drugim diplomatskim agentom in konzulom dajal pravico do intervenciranja v slučajih kake krivice, dogodivše se njihovim podanikom v Albaniji.

Da je katera druga država imela toliko let protektorat nad krščani v Albaniji, bi se bila gotovo bolje okoristila. Pripravljala bi bila teren za širše politične operacije. Ali avstrijska diplomacija se ni zavedla tega. V svoji kratkovidnosti ni nič storila, da bi postala pri večini Albancev popularna, marveč se je naravnost omrazila se svojo dvoilčno politiko. Najbolj se je naslanjala na duhovščino, posebno jezuite. Namesto pa da bi kaj storila za Avstrijo, so jezuiti pripravljali teren — Italiji. Ta se je začela zanimati za Albanijo, češ, da je tam 50.000 Italijanov, a nad milijon „latinov“.

S politiko, ki jo je vodila Avstrija do leta 1895. v Albaniji, ni mogel biti zadovoljen nikdo, razun — Rima! Gospoda na Balplatzu na Dunaju so hitro spremenili smer svoje politike in so se z vsem ogujem vrgli na imperijalistično politiko v duhu Bismarcka. Na vseh straneh so začeli ustanavljati šole in dovajati učitelje iz monarhije, posebno pa iz Dalmacije. In to za jako drag denar. No, tudi s to politiko ni imela Avstrija vspeha, ker je bila baza, na kateri je delala, povsem zgrešena. Učitelji si niso znali pridobiti nikake popularnosti med narodom, marveč so bili silno obsovražljeni. Tudi avstrijski konzuli niso bili priljubljeni radinjihove nadutosti in birokratske okorelosti in radi njihovega pajdašenja s turškimi oblastmi.

Razun tega se je tudi sedaj od strani Avstrije nehote delalo v interesu Italije, ker se je v avstrijskih šolah predavalo izključno v italijanskem jeziku. K širjenju italijanskega jezika v albanskih pristaniščih je pripomogla mnogo tudi paroplovna družba Lloyd se svojim uradnim jezikom. Kakor da se je Avstrija vendar zavedla tega, je v zadnje čase začela uvajati nemški jezik v svoje šole, čemer so se seveda Abanci jako — začudili.

Kako je pa Italija postopala v Albaniji, to bomo videli v prihodnjem članku.

Tržaško vodovodno vprašanje.

Ko se je v tržaškem mestnem svetu vršila debata o vodovodnem vprašanju, so razni listi očitali našim zastopnikom v mestnem svetu, češ, da v vprašanju ne zavzemajo nikakega določenega stališča. Pa tudi nam se je očitalo, da temu, za naše mesto velevažnemu vprašanju ne posvečamo dovolj pažnje. Razprave vodovodne enke te pa so dokazale, da je to vprašanje tako komplicirano, da si še večak ne more napraviti jasne in odločne sodbe, kamo-li še lajki?

Vsako, ki je pazno zasledoval razprave te enke, je moral priti do uverjenja, da pač ne gre, da bi okoli tega, za razvoj našega mesta tako važnega vprašanja krparili nestrokovnjaki. Stvar je konečno tudi prišla v oni tir, ki je edino pravilen: izročena je strokovnjakom, ki imajo izreči svojo konečno sodbo.

Vendar se stvar povrne na dnevni red morda še pred Božičem in zato smatramo za potrebno, da čitateljem pojasnimo bistvo tega vprašanja.

Da je voda iz Brojenice slaba in draga, je znana stvar. Znano pa je tudi, da vode v poletnem času dostikrat primanjkuje. Poleg tega torej, da je ta voda slaba in draga, je je tudi premalo. Na podlagi izjave večakov bi moral imeti Trst na razpolago za vsakega prebivalca 150 litrov vode na dan, dočim je ima danes na razpolago komaj polovico te množine. Z naraščanjem prebivalstva bo seveda tudi pomanjkanje vode vedno večje. Zato je nujno potrebno, da se Trst poskrbi z novim vodovodom, ki bo dajal dovolj in dobre pitne vode.

To potrebo so tržaški mestni očetje spoznali že pred tridesetimi leti; kljubu temu pa je Trst ostal do danes brez vode. Svoj čas so bili sicer že napravljeni vsi, tudi podrobni načrti za vodovod iz Rižane; mestni svet je tudi že dovolil potrebne kredite, a tedaj so še-le prišli na to, da je premalo vode in da si je poleg tega tudi istrska dežela prihranila pravico do njene uporabe. Tedaj je prišel na tapet vodovod iz Bistrice in Reke. Mesto je vložilo že leta 1885 prošnjo, da sme vzeti iz Bistrice potrebno množino vode, a je dobilo še-le letos 1896 — torej 11 let pozneje — dovoljenje za 12000 kubičnih metrov na dan. Tržaška občina se je bila tudi že pogodila z lastniki mlinov in drugimi interesenti, ki so imeli pravico do uporabe vodnih sil, tako, da bi bila mogla že začeti z gradnjo. Ali, kakor je vladajoča večina mestnega sveta zanemarila že toliko važnih vprašanj je pustila tudi vodovod iz Bistrice zaspati. Naša slavna mestna uprava je namreč odlašala toliko časa, da je konečno zapadla

koncesija za vodo in da so zapadle odstopne izjave glede vodnih pravic. Ko bi torej sedaj mislili na vodovod iz Bistrice, bi morali začeti povsem z nova. V tem slučaju je predvsem nevarnost, da občina koncesije sploh ne bi dobila, ali pa bi se to zavleklo tako na dolgo — v najugodnejšem slučaju več let — da bi mejtem že nastopilo v Trstu stalno pomanjkanje vode. To so gotovo zelo važni razlogi, ki sedanjemu večino, — ki pa ni drugo, nego kri in meso prejšnjih večin mestnega sveta — opravčuje, da ne more prevzeti na-se te odgovornosti.

Umevno je zato, da vsled tega ta večina še nikakor ni opravičena, za svoje prejšnje grehe. Ali grehov minulosti se za enkrat ne da popraviti in zato se je večina odločila, da napelje v Trst vodo iz Timave. (Pride še.)

Domače vesti.

Osebnosti. — Črnogorski kraljevič Mirko je s svojo rodbino in s spremstvom odpotoval včeraj zjutraj z Lloydovim parnikom „Baronom Gautschem“ v Kotor, odkoder se vrne na Cetinje.

Včeraj popoldne ob 4:36 je prispela z vlakom državne železnice grška princezinja Sofija, soproga grškega prestolonaslednika. Vkrcala se je takoj na Lloydov „Bregenz“, ki bi bil moral odpluti že ob 2 popoldne, pa je imel zaradi prihoda grške princezinje triurno zamudo. Princezinja se je odpeljala v Pirej.

Egiptovski podkralj Abbas II. Hilmi, o katerem smo poročali včeraj, da se je v nedeljo odpeljal v Benetke, je šel v Pariz, ne pa v Benetke, izpremenivši v zadnjem trenutku svoj prvotni namen.

Dvorna vest. Nadvojvodinja Marija Jožefa s sinom nadvojvodom Maksimilijanom ter spremstvom se je včeraj zjutraj, vračajoč se z dunajskega evharističnega kongresa, z Lloydovim parobrodom „Baronom Gautschem“ odpeljala na Brionske otoke.

Z istim parobrodom sta se tudi odpeljala preko Pule v Dalmacijo in na dalje na Kif in v Atene saksonski kraljevič Jurij s svojo soprogo Marijo Imakulato, ki sta bila v Miramaru kot gosta nadvojvodinje Marije Jožefe.

„Učiteljskemu Tovarišu“, kolikor gremjemu! Pod naslovom: „Edinosti“, kolikor gre njej“ se povrača „Učiteljski Tovariš“ k vprašanju učnega jezika v šoli pri sv. Luciji na Piranščini. To pot zožuje našo „krivdo“ na očitjanje, da ne informiramo javnosti vsaj teden dni potem, ko je storil to že „Piccolo“. Mi pa odgovarjamo, da oni, ki mu je res za stvar, skuša kako nastalo nevednost poravnati mirnim prijateljskim putem, ne da bi razburjal javnost in tako eventualno provzročil še večje zlo. Tako smo storili mi in smo gotovo le koristili stvari. Smo tudi povsem zadovoljni. Te zadovoljnosti nam nič ne zmanjšuje dejstvo, da ni zadovoljen z nami dopisnik „Učiteljskega Tovariša“, ker nam ni bilo v prvi vrsti za napad.

Posebno se nam zdi sumljivo, da „Učiteljski Tovariš“ z ene strani — kakor zatrja — tako pazno zasleduje vprašanje rečene šole, da pa na drugi strani ni „zasledil“ v našem listu opetovanega obvestila, da je vprašanje povoljno rešeno v vsestransko zadovoljnost.

V drugem sporočilu smo celo navedli konkretne podrobnosti o načinu rešitve. In ne meneč se za vse to „Učiteljski Tovariš“ jednostavno ponavlja svoje napade, dočim bi — če bi mu bilo res le za stvar in ne za napad — beležil zadovoljstvom, da je vprašanje povoljno rešeno. Veledarakterističen za lojalnost „Tovariševga“ dopisnika je tudi pasus, naslovljen na našo addresso:

„Prav pa je, da slovensko Ciril - Metodovo družbo pripoznate za svojo dobrotnico, ali za to družbo smo žrtvovali in še žrtvuemo Slovenci iz vseh dežel, in tedaj smemo morda tudi mi časih kakšno blekniti. Le manj kampanilizma in manj bojznosti za zasluge!“

V tem sporu pa gre v resnici za šolo pri sv. Luciji, ki jo je ustanovila istrska družba sv. Cirila in Metoda. Mari tudi za to družbo žrtvujejo Slovenci iz vseh dežel? Sploh gospoda tudi v zadnjem članku tako mešajo in motajo, da nepoučeni ne more pogoditi, da gre za stvar, pri kateri nima tržaško vodstvo nikake odločilne besede.

Saj smemo tudi oni „blekniti“, kadar hočejo. Nikdo jim ne krati te pravice. Samo jedno zahtevamo od njih: da se vsaj nekoliko lojalneje drže — resnice!!

Za Družbo. — Podružnice CM v Sv. Ivanu, Vrdelci, Lonjerju, Rocolu, Bazovici in Trebčah imajo svojo skupno veselico v nedeljo 22. t. m. v „Nar. domu“ v Sv. Ivanu; isti dan bo tudi cvetlični dan. Že v soboto bodo hodile naše požrtvovalne gospičice v trgovine in ponujale cvetki; tudi po privatnih hišah bodo hodile in upajo, da bodo povsod ljubezljivo sprejete. Zato prosimo uljudno vse one, ki imajo kaj cvetlic, naj jih hranijo do sobote, potem pa da jih pošljejo v otroški vrtec v Sv. Ivanu. So nekatere družine, ki imajo cvetlice pa se ne brigajo, ali pa ne vedo ničesar o namerani prireditvi; zato so dolžni zavedniti, da take poučijo in jih prosijo cvetja. — Skrbeti se mora, da so cvetlice darovane, da bo uspeh tem povoljniji. Vsa dar bo

s hvaležnostjo sprejet. Torej zavedni rodoljubi: sprejemajte naše gospičice uljudno v vaših hišah in ne jemljite jim poguma na rodoljubnem delu!

Gg. cenzorji naših listov niso postali nervozni samo pri nas v Trstu, ampak tudi v Puli. Izlasti so občutljivi ob vsaki besedi o jezikovnih razmerah na naših sodiščih. „Našo Slogo“ v Puli je tamošnji cenzor zasegel večkrat zapore oma. — Nu, „Naša Sloga“ ga pa opozarja, da je v zmoti, ker je vsa progajanja in vse konfiskacije ne odvrnejo, da ne bi vsikdar odločno branila naših narodnih pravic na vseh poljih javnega življenja. Progajanja in tlačenja so še vsikdar prinesla narodom — svobodo!!

Iz Sv. Križa. Odkar se je ustanovila pri nas Ciril Metodova podružnica, še nisem čital kakega poročila o njenem delovanju. Ne vem, ali je odbor tako skromen, ali kaj? Toda bodi kakor koli, hočem jaz podati poročilo, — poročilo o večletnem njenem delovanju. Ali čitatelj naj se ne boji, da ga bom mučil z dolgim poročilom: s suhoparnimi izdatki in prejemki in izkupički družbinega blaga. Evo ti: zbirke na korist družbi: nič; prireditve na korist družbi: nič; razpečevanje družbinega blaga: nič. Nabiralniki so nekje po kotih zaprašeni; pravila zaprašena; skrb odbornikov za podružnico zaprašena! Na vsej črti torej prazna ničla.

Pozivljalo se je večkrat odbor, naj bi se vzdramil, a — on spi in molči. Ko se je „Lega Nazionale“ predznila prirediti ples v Sv. Križu, smo pričakovali, da se odbor vsaj ob tej laški predrznosti vzdrami, a — on spi in molči. Niti na take impulze naša podružnica ne reagira.

Odbor! Vzdrami se, sicer bomo mislili, da ste ustanovili mrtvo rojeno dete. Kaj se temu zgodi, pač veste: se ga pokoplje. In ljudi, ki bi ustvarili življenje in bi to življenje negovali, je menda dobili tudi v Sv. Križu!

Dom na Vršču pri Kranjski Gori bo še v nedeljo 22. t. m. oskrbovan, kakor še ves ta čas, ko je vreme zopet pokazalo na Gorenjskem najlepše svoje lice. Pot do „Doma“ je brez snega in vrhovi v polni čistosti. Kdor se misli odškodovati za poetje, na Vršču pri Kranjski Gori!

Konjske dirke na Montebellu. Danes je 6. dan konjskih dirk na Montebellu. Program je zelo zanimiv.

Zahvala. Minul je krasen dan pevske slavnosti — proslave slovenske pesmi — na Proseku, dan iskrenega pobratimstva in srčne vzajemnosti. V duši nam vstajajo nepozabni spomini na vas, dragi bratje in mile sestre, ki ste prihitali v tako mogočnem številu na naš kršni slovenski Prosek, da poveličate slavnost našega 25letnega društvenega delovanja za prosveto našega naroda in povzdigo slovenske in slovenske pesmi, da se z nami radujete. Iz kipečega srca nam prihajajo čutila, da izrekamo vsem in vsakomu posebej najiskrenejšo zahvalo za izkazano naklonjenost katere smo bili deležni v tako obilni meri.

Izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo: g. Gojmirju Kreku, uredniku „Novih akordov“ za soudeležbo in za prireditve „Hajdihove“ spominske številke N A, vsem časopisom, posebno „Edinosti“, kateri so vse priprave za slavnost podpirali in odposlali na slavnost svoje poročevalce, „Gasbeni Matici“ ljubljanski, Zvezi slovenskih pevskih društev, Zavezi jugoslovanskih učit. društev za častna odposlanstva, g. M. Hubadu in pevskemu zboru Glasbene Matice ljubljanske za krasen venec za dragocenimi travki, g. Emilu Adamiču za uglasitev krasne slavnostne himne „Ecce dolor“, sodelujočim društvom in pevovodjem, pev. dr. Slavca iz Ljubljane, Ljubljanski zvon iz Ljubljane, Slavec iz Ricmanj, Velesila iz Skednja, Trst iz Trsta, Zarja iz Rojana, Draga iz Svetega, Dom iz Repnega, Danica iz Kontovelja, Skala iz Križa, Čitalnice od Sv. Jakoba in pev. ods. Sokoia iz Komna za trud in sodelovanje, vsem drugim pevskim in narodnim društvom za tako veličastno udeležbo, g. arhitektu Al. Kalinu za napravo lepega načrta in vodstvo pri izvršitvi veličastnega arhitektoničnega slavoloka, mestnemu magistratu ljubljanskemu, Sokolu v Solkanu in Komnu, pev. društvu Tomaj in Velesila, gg. Caharija, Tance in Gruden iz Nabrečine za blagohotno posojilo zastav, tvrdkam Malalan, Martelanc in Znidarič za posojilo lesa, NDO, Zvezl, slov. pev. dr. v Ljubljani, Zvezi štajerskih in koroških narodnih društev v Celju, Savezu hrvatskih pjevaških društev, hrvatskemu društvu Sirosmayer v Trstu, za pozive na udeležbo, jamskemu odboru v Bričičkih za izredno znižano vstopnino, vsem odpošiljateljcem brzojavnih in pismenih pozdravov in častitk, vsem, ki so z darovi ali preplačanjem vstopnine gmotno žrtvovali za društvo, vseški narodni godbi za mirozov in budni slavnemu občinstvu, ki se je na tisoče zbralo vabilu, se udeležilo naše slavnostne prireditve in s tem izkazalo izredne simpatije do dragih gostov in do našega društva

lodge in modno blago na
gospode in dame, pripravila
KAREL KOČIAN
: : tovarna sukna : :
: : v Mumpolcu (Češko). : :
: : Uzorci franco. : :

Sukna,

In vsem ki so na katerikoli način pripomogli da je slavnost tako uspela.

Izrekač še enkrat vsem najiskrenejšo zahvalo se hvaležno biležita za odbor pevskega društva „Hajdrih“ na Proseku.

Alojzij Gorjup, Ferdo Kenda, predsednik m. p. tajnik m. p.

V opozorjenju. C. kr. pristaniško poveljništvo nam javlja: V preprečenju morebitnih nesreč, je strogo prepovedano skakati s parnikov na obrežje predno se je parnik ustavil in pristal kakor je predpisano. Za vkrcavanje in izkrcavanje se je posluževati izključno le v to določenih mostov. Kdor bi se pregrešil proti tem predpisom, bo odveden na pristaniško poveljstvo in se uvede proti njemu oblastveno postopanje.

Stariše in učence opozarjamo danes, ko je čas kupovanja šolskih knjig, in raznih šolskih potrebščin, na geslo: Svoj k svojemu! Naj ne znašajo svojega denarja tujincem, ko dobe vsega pri domačem podjetju. Gorenjčeva knjigotrožnica in papirnica se je preskrbela s šolskimi knjigami in šolskimi potrebščinami. Svoji k svojim!

Tržaška mala kronika.

Trst, 17. septembra 1912.

Zagoneten slučaj. Danes popoldne so našli pred vrati hiše št. 50 v ulici Molin a vento ležati nekega precej starega moža v nezavesti. Poklican zdravnik rešilne postaje ga je dal prepeljati v mestno bolnišnico, kjer so konstatirali, da ima starček na glavi težko poškodbo. Kdo in odkod je ranjenec, niso mogli dognati. Spravili so ga sicer k zavesti, a ne govori nič.

Stanovanje ji je izpraznil. Vdova Marija Bolenčičeva, stanujoča v ul. S. Maurizio št. 4, je svoj čas obolela in odšla dne 10. avgusta v mestno bolnišnico. Oskrbno svojega stanovanja je tedaj izročila hišnemu vratarju Franu Rudolfu, misleč, da je tu v najboljših rokah. Ko je prišla Bolenčičeva sedaj iz bolnišnice, je našla stanovanje — prazno. Rudolf je namreč poprodal vse in denar zapravil. Oškodovanka je stvar ovadila policiji, ki je aretirala „skrbnega“ vratarja.

Skozi okno je skočil. — V gostilni „Aila Ghiacceretta“ v ul. dei Fornelli št. 1 je sedela okrog 11 ponoči med drugimi gosti tudi družba moških in ženskih, od katerih je bilo več dobrih znancev policije, ker je imela že večkrat opraviti z njimi. Kak povod je bil, se ne ve; nastal pa je med njimi prepir. Psovke so zečele leteti semtertja in konec je bil, da so se spoprijeli. Kozarci in vrčki so kar frčali po zraku. Natakariji so morali pograbit po stoli, da bi bili ločili.

Najhujši med pretepači je bil 25letni mizar Viktor Perusi, stanujoč v ul. Ugo Foscolo št. 37, ki je metal okrog sebe vse, kar mu je prišlo v roke. Lastnik gostilne je medtem, videč, da razjarjene družbe ni mogoče ukrotiti, poklical policijo. Perusi boječ se aretacije, je pobegnil. Pretekel je v ulico del Sale ter skočil v vežo št. 6, odkoder je hitel v drugo nadstropje. Odprl je okno na stopnišču in skočil skozi okno. Ker okno ni ravno previsoko od tal, se Perusi ni ravno pobil do smrti, pač pa si je zlomil levo nogo in se tudi sicer precej poškodoval.

Poklicali so zdravnika rešilne postaje, ki mu je podal prvo pomoč, potem pa so ga odpeljali v mestno bolnišnico kot aretiranca.

Nenadna smrt. Matildi Pogačar, stari 72 let, stanujoči v ul. della Pietà št. 8, je postalo včeraj ponoči ob četrh na polnoči, ko se je odpravljala spat, nenadoma slabo. Zgrudila se je na tla in je bila v par minutah mrtva. Zdravnik rešilne postaje je mogel konstatirati le smrt. Na lice mesta je prišel uradnik policijskega ravateljstva, in ker je bila Pogačarjeva podnajemnica sobe, v kateri je stanovala, pa je imela svoje lastno pohištvo, so uradno zapečatili sobo. Mrtvo truplo so prepeljali v mrtvašnico k Sv. Justu.

V mestno bolnišnico so prepeljali sročil zasebnico Karolino Ferfoljovo, staro 50 let in stanujočo v ul. Francesco Cappello št. 3. Ferfoljova je padla in si razdabila desni gleženj.

Neroden izvošček. Včeraj popoldne je vozil po Miramarski cesti osemindvajset letni izvošček Ivan Ukmar s svojo dvovprežno kočijo tako nerodno, da so se mu ljudje le komaj in komaj izogibali, da niso prišli pod voz. Ukmar se ga je namreč nasmrkal, da je komaj še sedel na kozlu, kar pa ni trpelo dolgo, ker se je kmalu prevrnil na tla. Bil je aretiran.

Zaradi tatvine. Pri jestvinčarju Žagarju (Sager), ki ima svojo trgovino na Acquedotto št. 89, je bil uslužben 17letni Ivan Pahor, rodом iz Renč in stanujoč v ul. Majolica št. 16. Pahor ni bil vreden zaupanja, ki ga mu je izkazoval gospodar, in je v raznih časih ukradel iz trgovine raznega blaga, kakor olja, kave, konjaka, čokolade itd., vsega skupaj v vrednosti okrog 50 kron. Ukradeno blago je Pahor prodajal nekemu 19letnemu Franu Boschinu iz Št. Petra ob Soči. Gospodar pa je končno te opazil, da mu Pahor odnaša blago, in je stvar ovadil policiji, ki je na to aretirala Pahorja in Boschina.

Društvene vesti.

Telovadno društvo „Sokol“ v Trstu.

Redovne vaje za telovadce in netelovadce se vrše redno vsako sredo od 8 do pol 9. Pravico nastopanja v kroju imajo le oni bratje, ki so dobro izvežbani v redovnih vajah.

Za vaditeljski zbor: Ambrožič, nač.

Tržaška podružnica „Glasbene Matice“ ima odborovo sejo jutri v četrtek 19. t. m. ob 9 zvečer v gornji dvorani restavracije „Balkan“.

„Trgovsko izobraževalno društvo“ naznanja, da je danes, v sredo prva seja novoizvoljenega odbora ob navadni uri zvečer.

Občni zbor akademičnega društva „Balkan“ se vrši v petek 20. t. m. ob 8. in pol zvečer v „Narodnem domu“ v Barkovljah z običajnim dnevnim redom. ODBOR.

Nar. del. organizacija.

Brošura N. D. O. je ravnokar izšla. Obsega društvena pravila in razne zanimive članke. Neobhodno potrebno je, da si jo nabavi vsak član. Dobiva se jo v uradu N. D. O. in stane 12 vinarjev.

Zidarska posredovalnica dela je ustanovljena za vse zidarje v Trstu in okolici brez razlike narodnosti ali pa strank. Člani N. D. O. imajo iste pravice kakor vsak drug zidar. Ako se pripeti kakšnemu članu N. D. O. krivica, naj se obrne takoj na tajnika g. de Puppl, ki ima svoj urad v sobi na levo od posredovalnice. V slučaju da tu ničesar ne odpravi, naj se obrne koj na obrtnega inšpektorja; na vsak način pa naj naznani slučaj v uradu N. D. O. N. D. O. pa že poskrbi, da bodo socialni demokratje še bolj tih, nego so sedaj in najde še novih zdravil, da bo socialne demokrate še bolj „panala“, nego jih je že doslej.

Okrajna bolniška blagajna v Trstu. Vsi oni delavci, katerim se je dogodila s strani okrajne bolniške blagajne kakšna krivica, naj to ne naznanijo le posameznim svojim odborom skupin, ampak naj sporoče cel slučaj direktno centralnemu uradu N. D. O. v Trstu (ulica S. Francesco d'Assisi št. 2) ker le v tem slučaju se bo moglo ozirati nanje in dati potrebnih informacij.

„Stavbinski delavec“ se v svoji zadnji številki zopet zadirja v N. D. O. Posebno mu je v želodcu krasno uspela petletnica in pa razvitje zidarske zastave N. D. O. Dasi veje iz vsega članka sovraštvo do slovenskih zidarjev, se moramo vendar čuditi, da je v zadnjem času svojo taktiko le precej izpremenil. Še pred meseci je pozivljaval svoje socialno-demokratske pristaje na boj zoper zidarje v N. D. O. ter obetal kamenje in opeko. Danes pa nič več ne grozi, da naj socialni demokratje slovenske zidarje napadajo s kamenjem in opeko! Čudno! Časi so se izpremenili!

Kaj pa, ko bi se bili gospodje sodrug zbalil kljukastih šš, posebno pa onega paragrafa kazenskega zakona, ki ima številko 302?! Nekateri so celo tako hudomušni, da trde, da je ravno ta paragraf marsi kakšnemu sodrugu dal misliti in da je zato vsa gonja proti zidarjem N. D. O. sedaj prestala.

(§ 302 kaz. zak. pravi: „Kdor druge k sovražnostim zoper razne narode (ljudstva raznega rodu, verske ali druge družbe), posamezne vrste ali stanove državljske družbe, ali zoper zakonito priznane skupščine ali sploh prebivalce države k sovražnim razprtijam med sabo nagovarja, spodbada ali zopeljati skuša, je kriv pregreška, če se ne pokaže, da je to ravnanje kako huje kaznjivo dejanje, in naj se obsojuje v hud zapor od treh do šestih mesecev — Op. uredništva.)

Zidarjem na znanje. Bliža se čas ko bo prišla zima in bo zidarjem bolj trda prela, ker bo manje dela in bo isto tudi mnogo slabše.

Zato je pač naravno, da se bo množilo število onih zidarjev, ki bodo brez dela in bodo primorani obračati se na zidarsko delavsko posredovalnico (na Korzu). Ker

Elegantna in trpežna je pristna peta iz gumija

Dobiva se v vseh v to stroko spadajočih trgovinah.

Advertisement for 'Fran Walis' shoes, featuring a logo and text: 'Izdoluje obleke iz angleškega blaga po dunaškem modnem kroju od 40 K dalje. (Kroje ul. Malvezze). TRST, ul. Tor. S. Piero 4, krojač. Priporočila so slavna občinstva.' The text is written upside down.

POZORI! Odprla se je nova čevljarska delavnica.

Izdelujejo se vsake vrste čevlji; poprave se izvršujejo hitro. Cene zmerne. Izdelujejo se tudi gornji deli za čevljarje na ducat in po meri. — Udano se priporoča

Mihael Hučič Trst, Salita del Promontorio 3.

Advertisement for 'Hotel Provinciale' (Novi deželni hotel) at 'Trst, largo Santorio 4 (Farneto)'. It lists 40 rooms, electricity, and comfort. Contact: ALOJZIJ SKERL.

Advertisement for Dr. D. Karaman, a specialist for various ailments, located at Corso št. 12. Telephone 177/IV.

Advertisement for Dr. Fran Korsano, a specialist for syphilis and skin diseases, located at San Nicolò št. 9. Telephone 177/IV.

Advertisement for 'Alla città di Trieste' clothing store, located at Via Giosuè Carducci št. 40. It offers various clothing items at low prices.

Advertisement for 'Paolo Gastwirth' at 'Trst, ul. Stadlon št. 6'. It offers a large selection of goods and is described as the best choice for quality and price.

Advertisement for 'Narodna posojilnica in hranilnica' (National Savings and Loan Society) at 'Trst, Nova ulica št. 13, II. nadstr.'. It offers various financial services and interest rates.

Advertisement for 'R. Gasperini, Trst' at 'Via Economo št. 10'. It is a transport company offering services for various goods.

Advertisement for 'M. AITE' at 'ulica Nuova 36 s podružnico ulica Nuova 38, vogal S. Lazzaro'. It offers various goods and services at low prices.

so se pa že sedaj dogajale marsikatero nerednosti in nesporazumljenja, posebno pa člani N. D. O. niso zadostno poudarjali svojih pravic, je predsedstvo N. D. O. samo natančno ponovno preiskalo vso stvar in je sporazumno z nadzorstvenimi organi zidarske posredovalnice pooblaščenosti dati naslednjo izjavo in pojasnilo slovenskim zidarjem:

Vsak zidar, ki ima delavsko knjižico, in je brez dela, se ima oglašiti v konsorcijski posredovalnici za delo.

Predlagati, oziroma pokazati je samo delavsko knjižico, izdano od pristojne občine. Društvene knjižice socijalno-demokratske zidarske skupine ne prihajajo v poštev in so brezpomembne.

Kdor je torej brez dela in se je prijavil v posredovalnici, mora redno prihajati v konsorcijsko posredovalnico in čakati, da se ga izkliče. Ako je malo brezposelnih, tedaj dobi hitro delo; če je pa brezposelnih zidarjev mnogo, mora pa čakati, dokler ne pridejo na vrsto oni, ki so se prej prijavili za delo. Zato je v takem slučaju možno, da se bo moralo čakati tudi cel teden!

Ako bi kdo naših članov videl, da se mu godi krivica, posebno, ako bi kakšen zaupnik socijalnih demokratov delal zgago in hotel terorizirati ali kaj podobnega, naj se obrne koj na glavnega tajnika konsorcijske posredovalnice za zidarje, gosp. de Puppi, ki ima svoj urad v sobi na levo. Temu naj v prvi vrsti razloži, za kaj gre, in protestira proti eventualni krivici.

Opozarjamo pa ponovno slovenske zidarje, da je posredovalnica Institucija delodajalcev (gospodarjev) in delojemalcev (zidarjev) skupaj in da nimajo socijalni demokratje ničesar komandirati, kdo bo delal ali ne, ker je posredovalnica ustanovljena (sedaj provizorično) za vse tržaške zidarje, pa naj si pripadajo tej ali oni narodnosti, tej ali oni stranki.

Toliko na znanje in v pojasnilo slovenskim zidarjem. Predsedništvo N. D. O.

— Skupina zidarjev NDO priredi jutri dne 19. t. m., točno ob 7 zvečer društven shod v prostorih NDO ul. Sv. Frančiška Asiškega št. 2 z zelo važnim dnevnim redom.

Zidarji! Udeležite se tega tako važnega shoda v velikem številu, kajti časi so resni.

— Sestanek skupine čistilnice riža se bo vršil jutri ob 8 zvečer v gostilni „Alla nuova stazione“, ulica Lazzaretto vecchio.

— Skupina „Lloydovi arzenal“ sklicuje za petek ob 8 zvečer sestanek v novih društvenih prostorih pri sv. Jakobu.

— V nedeljo, 29. t. m. se bo na vrtu gostilne „pri Tirolcu“ vršila veselica skupine Lloydovega arzenala v korist podpor-nemu zakladu.

Vesti iz Goriške.

„Rokodelsko bralno društvo“ v Tolminu vprizori dne 22. t. m., v proslavo 30-letnega društvenega obstanka, Finžgarjevo narodno igro „Divji lovec“. Kaj je narodu ta igra, ni potreba povdarjati. Vsak otrok jo dandanes že pozna, saj se jo vprizarja po vsej Slovenski! Zanimanje za to igro, za katero se je društvo odločilo na ponovno željo občinstva, je v Tolminu veliko. O tala je igra vsem, ki so je videli pred 4 leti, v nezbrisnem spominu in gotovo ga ne bo, ki bi je ne želel zopet videti. Odsek je poskrbel, da bo igra čim popolnejše in najsi-jajnejše vprizorjena in zato je pričakovati, da bode občinstvo to uvaževalo in da iz-kaže s svojim posetom priznanje in simpa-tije društvu, ki je eno najagilnejših v Tol-minu in ki vrh tega slavi svoj jubilej.

CM podružnica za Volčjedrago in okolico je imela v soboto 14. t. m. zvečer občni zbor v gostilni g. J. Kodermaca. Ude-ležba je bila povoljna. V tekočem letu je družba CM dobila od mlade podružnice vplačan en kamen. Na zborovanju je pro-pagirala misel prireditve krizantemnega dne-va. Naj se uresniči! Novi odbor — prvomestnik g. Jos. Bajt, prvomestnica g. A. Dž. Vižintinova, tajnik g. A. Urbančič in blagaj-ničarka g. ca H. Strel — naj deluje neumorno in uspešno!

Iz Krepelj. — Občni zbor tujakšnjega „Gospodarskega društva“ se je vršil dne 8. t. m. Po pozdravu predsednika zbranim udom so bili potrjeni računi za leto 1912, to je od 19. septembra m. l. do 31. avgusta t. l. Prometa je bilo 59.021 K 23 stot. V tem času je prišlo v zalogo 42 vagonov raznega blaga na debelo in še več na drobno. Občni zbor je sklenil neko spremembo pravil. V novi odbor so izvoljeni: Fran Tavčar št. 24, predsednikom, Vinko Kompare št. 5 in Anton Pegan št. 18 podpredsednika, Andrej Tavčar št. 29 odbornikom in Anton Tavčar št. 27 tajnikom — vsi iz Krepelj. Izven vasi so Ivan Ravbar iz Dutovelj št. 32, Viktor Širca iz Godenj št. 18 in Ivan Križman iz Vrhovelj, odborniki. Pregledovalci računov in nadzorniki zaloge: Alojzij Brundula št. 22, Fran Metlak št. 27 iz Krepelj in Josip Vran, župan iz Tomaja. Zborovanje je zaključilo s priobčilo deložnega glavarja goriškega, da dobi društvo podporo za razširjevanje zaloge.

Vinska letina kaže pri nas lepo. Tudi peronospora ni škodovala trti, kjer so škropili redno in vsaj šestkrat. Pač pa sta po nekod drugod škodovali peronospora in rdečica.

Druge slovenske dežele

Kako na Koroškem ravnaajo s kraj-nimi šolskimi sveti! Znano je, da krajni šolski svet zida šole in ukrepa tudi druge potrebne reči pri šolah. Če je občina trdo sloverskega značaja in učitelj „nemškutar“, tedaj okrajni šolski svet hitro naznanja, da se mora zadeva reparature ali druge šolske potrebe nemudoma rešiti, kajti občina mora sama poskrbeti za denarna sredstva. Tako ravnaajo šolske oblasti posebno v velikovškem okraju.

Drugače pa merijo šolske oblasti pri občinah, pri katerih vladajo Nemci ali nemškutarji. Tam seveda čakajo, da šola po-lagoma razpada. Učitelj se brezuspešno trudi, šolske oblasti ga ne slišijo. Na ta način je precij učiteljev primoranih, da se obračajo na „Suiferajna“ in ga prosijo podpore. Piše se potem, kako skrbi Nemec za blagor slovenskih občin! Ubogi kmetje pa prodajajo za par sto kron vse pravice na občinsko šolo, katero so sami zidali in ki jih je stala 40 do 50 tisoč kron. Z Judeževimi groši je odkupljena občini vsa pravica na notranje šolske razmere.

„Volksrat“ in deželni šolski svet na-stavljata učitelje po svojem mnenju. Nemški suiferajni obvezuje občino, da se bo vsled podarjenega darila na vekomaj ubijala nemščina slovenski deci. To nemščino, ki se je odrasli Slovenec v enem letu v tujini lahko privadi: to nemščino ubijajo koroškimi Slo-vencem o s e m dolgih let. Bistrenejše uma v materinščini zaostaja in ubogi koroški tlačan je oropan za ves blagor izobrazbe, ki mu gre po državnih zakonih. Izšolana mladina se tudi ne zanima za daljno izobrazbo; po-divlja in postaja takozvan prototip „bindi-šarjev“, ki ga imajo Nemci za norca. „Bin-dišar“ je potem samo za to, da pri volitvah oddaja glasove Nemcem.

V Senožcah so koncem julija t. l. pričeli zidati novo sodno poslopje, ki bo stalo 220.000 kron. Ako bi bilo vreme ugodno, bilo bi poslopje letos pod streho. V novem poslopju, ki bo kras trga, bo prostora za sodišče in davkarijo.

DAROVL

— Za odkup cvetličnega dne daruje Ivan svoje dijete 20 K.

— Pri vpisovanju v otroški vrtec v sv. Ivanu je daroval g. Kralj finančni uradnik 1 K in g. Udovič 1 K podružnici CM.

— V narodni gostilni v ulici Lazzaretto vecchio št. 31 je nabral med gosti g. Fran Suša za snujčo se CM podružnico za prvi mestni okraj Sv. Vid 17 K. Bodi izrečena najprisrčnejša zahvala nabrateljem in darovateljem. Denar je naložen v Tržaški posojilnici in hranilnici pod št. 16817.

— Iz zapuščine po pok. Josipu Gorupu pl. Slavinjskem je izročil upravitelj iste, ve-lečenjeni g. Anton Kalister podpisnemu slov. akademičnemu društvu „Balkan“ v Trstu večje število raznovrstnih knjig za ljudske knjižnice, za kar se podpisano iskreno zahvaljuje. Slov. akad. društvo „Balkan“ L. Batista, knjižničar.

PRIPOROČLJIVE TVRDKJE

Krojači:
FRAN RUPNIK, krojaški mojster, Trst, ulica Geppa št. 10, I. n.

Zaloga obuvala
in lastna delavnica
PAVEL VISINTINI
Trst, ul. Giosue Carducci 27.
Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Po-prave se izvršujejo toč-no in solidno
po zmernih cenah

Zaloga tu- in inozem. vin špirita likerjev in razprodaja na drobno in debelo
JAKOB PERHAUC
Trst, Via delle Acque št. 6, Trst
(Nasproti Caffè Centrale)
Velik izbor francoskega šampanja, penečih deseri-kih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mezella in Obiant. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz do-tičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Raspo-kija se po povzetju. Ceniki na sahtevo in franko.
Razprodaja od pol litra naprej. 363

Urad in skladišče
hrastovih in bukovih parketov
„Tvornic podov, ako. dr. na Dunaju“
se nahaja od 1. septembra naprej
v Trstu, ul. Chiozza št. 43

Nova slovenska trgovina
izgotovljenih oblek
domačega in inozemskega blaga za moške obleke
MARTIN SKAPIN, TRST, ulica Arcata št. 19
Moške obleke od K 14 dalje, deške obleke od K 11 dalje, plat. obleke, vestalje, srajce, malje, sp. hlače itd. **Specijalitetna hlača za delavce domačega izdelka.** Napravljajo se obleke po meri vsakovrstnega kroja. Cene absolutno konkurenčne.

MALI OGLASI

Gospodična išče službo blagajničarke kot začetnica. Pismene ponudbe na Inzeratni oddelek Edinosti pod „F. K. 19.“ 1969

Odda se velika zračna soba s krasnim razgle-dom. Pendice Scorcola 526, III. 1968

Išče se garderobera večna šivilja za hotel. — Ponudbe pod „Garderobera L.“ na Inzeratni oddelek Edinosti. 1970

Išče se prodajalka zmožna nemščine. Ponudbe z označenjem dosedanjega opravila pod „Trgovina pohištva 320“ na Inz. odd. Edinosti. 1965

Sodi od vina in špirita, velika izbira, se prodajo. Ulica Macchiavelli 3, blizu Ribjega trga 1911

Vino črno in belo, izvrstno, ima na prodaj Josip Pertot, Barkovlje, Rumena hiša 524 1960

Prodaja bombaževine, slik in dežnikov na mesečne obroke. Via Chiozza št. 16 I. nad-tropje. Ivan K l u n. 44

Za dame se izgotavljajo vsakovrstna dela las. A. ROJC, brivec in vlasuljar, Trst, Acquedotto 20. 1751

Kupujem železo, stare kovine: Anton Cernec, Trst, ul. Olmo št. 12. 1765

Služkinje in hlapi dobje zelo dobra mesta v posredovalnici ulica Barriera 7, II. Becher. 1935

Soba za 2 gospoda se odda. Barriera vecchia št. 11, I. n. d. levo.

Gospodična katera je absolvirala trgovski tečaj zmožna slovenskega in nemškega jezika išče službo kot komptornisinja ali blagajničarka. Naslov pove Inz. odd. Ed. 1891

ANTUN BARUCCA
MIZARSKI MOJSTER
Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2.
Specijalist za popraviljanje roulet na oknih.
Na željo se menjajo pasovi in zmeti. Jamol za popolne dele in se ne boji konkurenco.

Vek. Petrovčič
čevljarski mojster
Trst, ul. Barr. vecchia 40.
Zaloga izdelanih domačih čevljev.
Sprejemajo se naročila po meri.

Gostilna „All'areoplano“
(Pri zrakoplovu)
Trst, ulica Sv. Marka št. 15.
Toči se dalmatinsko vino, črno, belo ter DREHERJEVO PIVO.
Priporoča se cenj. občinstvu za obilen obisk
Svoji k svojim! ANTON NAZOR.

TVRDKA
Francesco Bednar
TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST
je preložila svojo
trgovino šivalnih strojev
bicikljev in pridevkov z mehanično delav-nico vred iz ulice Ponterosso šte. 4
v ulico Campanile šte. 19.

Salumeria - Buffet
Trst, via Carlo Ghega št. 8.
Vsakovrstno prekajeno meso, kuhano in surovo. Izvrstno vino, črno in belo.
Prvovrstno pivo.
Priporoča se za obilen obisk
JAKOB VOLPIN.

Hans Scheidler
zobotehnik
bivši: prvi zobotehnik
Dr. Ferdinanda Tanzer
Sprejema od 9—1 in od 3—6. 575
Trst, Piazza C. Goldoni št. 11.

M. Kukanja
Trst - via della Caserma št. 10 - Trst
(v gal. ulica Valdirivo)
priporoča svojo veliko zalogo
vsakovrstnih kôž
za čevljarje.
Cene take, da se ni bati nobene konkurence

JOSIP STANTIČ, Trst, Piazza Rosario
odlikovan z zlato kolajno in križem na svetovni razstavi v Rimu
ZALAGATELJ ČEVLJEV e kr. finančne straže za Trst, Koper in Pulo, e. kr. varnostne straže za Trst, okolico, Pulo in Gorico, skladišča e. kr. glavnega carinskega urada in drugih skladišč.
Priporoča cenjenemu občinstvu
svojo veliko in dobro poznano tovarno in trgovino čevljev za moške, ženske in otroke.

S. M. ALKALAY, tvorniško skladišče kož
Trst, ulica Lazzaretto vecchio št. 45.
Priporoča svoje skladišče najboljših vsakovrstnih kož in vseh drugih čevljarskih potrebščin.
Naročbe se izvršujejo hitro in točno na vse strani. — Tvorniške cene.

POZOR! Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno. Izborna kuhinja in budjevoviško pivo (nič glavobola). Zmerne cene. **Restavracija - Hôtel Balkan** (Piazza Caserma)